

דברי הנגיד בסקירת הפיקוח

שלום לכולם,

אני רוצה לפתוח ולברך את הפיקוח על הבנקים על פרסום סקירת הפיקוח לשנת 2022. השנה, אירוע זה מרגש במיוחד היות וזו השנה ה-50 שבה מתפרסמת סקירת ההתפתחויות של מערכת הבנקאות בישראל. ברצוני להודות לכולכם, המנהלות והמנהלים, הכלכלניות והכלכלנים, הסטודנטיות והסטודנטים מחטיבת הפיקוח על הבנקים, על העבודה המאומצת והמקצועית שאפיינה את כתיבת הדו"ח השנה, כבכל שנה.

הדו"ח סוקר בהרחבה את מערכת הבנקאות. הוא משקף את ההתפתחויות והתמורות המרכזיות שחלו בה בשנה החולפת, כמו גם את פעילות הפיקוח על הבנקים בתחום האסדרה היציבותית והצרכנית.

במהלך השנה האחרונה פעל הפיקוח על הבנקים להעצים את כוחו של הצרכן הפיננסי באמצעות הגברת השקיפות והתחרות בין הבנקים. זאת, יד ביד עם חיזוק יציבותה ואיתנותה של המערכת הבנקאית.

האירועים האחרונים בעולם הבנקאות בארה"ב המחישו לכולנו עד כמה פגיעה ביציבות עלולה להשפיע באופן שלילי על המערכת הכלכלית כולה.

בהקשר זה, מוטלת עלינו החובה להימנע מכל וכל מהתפתחות של בנקאות צללים: עולם בו גופים שונים מספקים שירותים בנקאיים אולם אינם כפופים לרגולציה נאותה בהתאם.

למערכת הבנקאות תפקיד מרכזי בתמסורת של המדיניות המוניטארית ובכך היא מהווה חוליה חשובה ביותר בעיצוב הסביבה המאקרו כלכלית. כולכם בוודאי שמעתם את החלטת הריבית שלוש שבאה על רקע סביבת האינפלציה בישראל ובעולם, שמוסיפה להיות גבוהה.

אין ספק כי העלייה בסביבת האינפלציה והריבית בתקופה האחרונה הובילו לרווחיות גבוהה של המערכת הבנקאית, כפי שנוכחנו לראות שוב בימים האחרונים.

זו תופעה שאינה מפתיעה: הקשר בין עליית ריבית לעלייה במרווחים, כלומר לעלייה בהכנסות מריבית נטו – הינו ידוע ומתועד היטב בספרות הכלכלית.

בנוסף, לישראל מאפיין ייחודי: חלק גדול מיתרות האשראי צמודות למדד המחירים. זוהי אגב תופעה שנבעה מההיפר אינפלציה שישראל סבלה ממנו בשנות ה-80 – תזכורת כואבת אך הכרחית לחשיבות מיגור האינפלציה בטרם היא מגיעה לסביבות גבוהות ויוצאת משליטה.

בהקשר זה, חשוב לי לומר את שאמרתי בעבר מספר פעמים: אני מצפה מהמערכת הבנקאית לגלגל לציבור את עליית הריבית לא רק דרך ייקור האשראי אלא גם דרך עליית הריבית על הפיקדונות.

אין ספק כי ישנו שיפור מסוים בתמסורת בין ריבית בנק ישראל לבין ריבית הפיקדונות ובהשוואה בין לאומית היא אף בולטת לחיוב.

השיפור נזקף גם למהלכים שנקט בנק ישראל לרבות הנפקת מק"מים בתדירות גבוהה יותר והנגשת המידע על ריבית הפיקדונות בבנקים השונים באופן שקוף ופשוט. אני מצפה שתהליך זה ימשיך ביתר שאת. יתרה מכך, נכון להיום, פיקדונות הציבור השקליים במערכת הבנקאית עומדים על כ-1.4 טריליון שקלים, מתוכם למעלה מ-500 מיליארד נמצאים בחשבונות העו"ש. יתרות אלו לא מניבות בדרך כלל ריבית למפקידים אך מניבות הכנסות ריבית לבנק.

גם בנושא זה אני אומר בצורה ברורה לנציגי המערכת שנמצאים איתנו: עליכם לנהוג בהוגנות, ובחשיבה אסטרטגית ארוכת טווח, ולהאיר את עיני הלקוחות לכך שהם יכולים לשים את הכסף בפיקדונות נושאי ריבית – ככל שאינם זקוקים לנזילות גבוהה, ולתת להם את האפשרות ליהנות גם מהיתרונות הנלווים לסביבת הריבית הגבוהה.

לסיום אבקש לעבור לנושא אחר. מר יאיר אבידן מסיים בקרוב את תפקידו כמפקח על הבנקים. אבקש לנצל מעמד זה כדי להודות לך על עשייתך הרבה בתקופה המשמעותית ומלאת האתגרים שאפיינה את הקדנציה שלך.

יאיר, הידע הכלכלי הנרחב שלך בשילוב נסיוןך העשיר בעולם הבנקאות, באו לידי ביטוי באופן בו הובלת את חטיבת הפיקוח על הבנקים, והיו נכס לבנק ישראל.

בתקופת כהונתך הפיקוח על הבנקים קידם חדשנות והוביל צעדים צרכניים ויציבותיים משמעותיים כמו: הבנקאות הפתוחה, הקמת שני בנקים דיגיטליים חדשים, רפורמת השקיפות במשכנתאות ועוד, ובכך מממש את השמירה על יציבות המערכת הבנקאית. עשית המון ועכשיו זה הזמן לנוח מעט, להנות מהחיים ולבלות עם הנכדים.

אני מאמין שתמצא את הדרך לתרום מהניסיון העשיר שרכשת בבנק לכלכלת ישראל והאתגרים איתם התמודדת, ומאחל לך הצלחה רבה בהמשך הדרך.

אני רוצה לסיים בתודה למארגנות ומארגני הכנס, אני מאחל לכולם כנס פורה ומלמד – ובטוח שיהיה מעניין מאד.

תודה רבה

